

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківська державна зооветеринарна академія
Кафедра прикладної екології
ім. О. А. Колесова

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА
БЕЗПЕКА
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
(LABOUR PROTECTION
AND
LIFE SAFETY)

РОБОЧА ПРОГРАМА

ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
205 – «Лісове господарство»
освітньо-професійної програми
«Мисливське господарство»

Укладачі:
Маменко О.М.
Ємець З.В.
Хруцький С.С.

ХАРКІВ – 2020

УДК 6013.62

616-083.98

Охорона праці та безпека життєдіяльності. Робоча програма для студентів напрямку підготовки 205 ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО / Маменко О.М., Ємець З.В., Хруцький С.С., / Харківська державна зооветеринарна академія. Кафедра прикладної екології.-Х.:РВВ ХДЗВА, 2020. 18-с.

Рецензент: проф.. Чорний М.В.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри прикладної екології від « 26 » червня 2020 року, протокол № 11 .

Харківська державна зооветеринарна академія
Підписано до друку 2020 р. Формат 60 x 90/1/16
Ум. Друк. Арк. 1,12. Тираж 150 примірників.
Оригінал-макет підготували С.С.Хруцький, З.В. Ємець

Видавництво РВВ ХДЗВА, 2020

Анотація. дисципліна, яка вивчається з метою формування у майбутніх фахівців з вищою освітою необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь із правових та організаційних питань охорони праці та безпеки життєдіяльності, основ фізіології, гігієни праці, виробничої санітарії, безпеки процесів праці та пожежної безпеки, а також активної позиції щодо практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників щодо результатів виробничої діяльності.

Курс «Охорона праці та безпека життєдіяльності» як комплексна дисципліна базується на теоретичних положеннях природничих (фізика, хімія, математика, медицина, ветеринарія) та суспільних (економіка, соціологія, психологія, право) наук. Важливе місце в структурі охорони праці займають зв'язки з ергономікою, фізіологією, психологією праці, технічною естетикою та ін.

Мета курсу. Мета викладання дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» – надання систематизованих знань та уявлень у сфері методологічних засад з безпеки та охорони праці. Основні завдання дисципліни включають формування цілісної системи сучасних поглядів та організацію безпечних робочих місць на підприємствах АПК.

Результати навчання. В результаті вивчення дисципліни студент:

знає: нормативно-правові документи з охорони праці та безпеки життєдіяльності; організацію охорони праці та безпеки життєдіяльності; небезпечні і шкідливі виробничі фактори, їх вплив на організм людини, методи і засоби захисту від них; вимоги безпеки при роботі з тваринами;

вміє: давати правильну оцінку виробничим процесам; організовувати безпечний догляд тварин; давати оцінку і контролювати небезпечні і шкідливі виробничі чинники; володіти розслідуванням нещасних випадків на виробництві, виявляти причини травматизму та професійних захворювань, розробляти заходи щодо їх усунення; вміти надавати першу долікарську допомогу потерпілому.

- ідентифікувати потенційні небезпеки, тобто розпізнавати їх вид, визначати просторові та часові координати, величину та ймовірність їх прояву;
- визначати небезпечні, шкідливі та вражаючі фактори, що породжуються джерелами небезпек;
- прогнозувати можливість і наслідки впливу небезпечних та шкідливих факторів на організм людини в процесі трудової діяльності;
- розробляти заходи та застосовувати засоби захисту від небезпечних дій;
- планувати заходи щодо створення здорових і безпечних умов праці у мисливських господарствах;
- використовувати у своїй практичній діяльності громадсько-політичні, соціально-економічні, правові, технічні, природоохоронні, медико-профілактичні та освітньо-виховні заходи спрямовані на забезпечення здорових і безпечних умов праці людини.

Попередні умови для вивчення курсу: засвоєння освітньої компоненти «Охорона праці та безпека життєдіяльності», ...

Компетентності та програмні результати навчання, які формуються при вивченні даної дисципліни

Компетентності

ЗК7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії, її соціальної значущості, виявлення до майбутньої професії стійкого інтересу.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК11. Навички здійснення безпечної діяльності

ФК1. Здатність використовувати знання і уміння з охорони праці у лісівничій науці практичний досвід ведення лісомисливського господарства

ФК5. Здатність вирішувати поставлені завдання з безпеки зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду.

ФК11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з безпечної організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.

ФК14. Здатність застосовувати професійно-профільні знання та практичні навички з біології, фізіології, хімії, генетики, біометрії, біотехнології, екології, охорони праці і філософії для розведення, догляду, утримання мисливських собак, диких тварин для штучного, умовно-природного розведення.

Програмні результати навчання:

ПРН2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

ПРН3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію, здатність уважно мислити.

ПРН4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення безпечного лісового господарства.

ПРН6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.

ПРН7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки, охорони праці та безпеки життєдіяльності, а також права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.

ПРН8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог.

ПРН16. Організувати результативні та безпечні умови праці.

ПРН17. Контролювати дотримання вимог щодо збереження навколишнього середовища, безпеки життєдіяльності та охорони праці в мисливському господарстві.

ПРН18. Вирішувати доцільність використання систем та способів утримання мисливських тварин в умовах напівволі та в умовах штучно створеного середовища.

ЗАТВЕРДЖЕНО
 Завідувач кафедри прикладної
 екології ім. О. А. Колессова
 проф. О. М. Маменко

 « 2 » 07 2020 р.

Структурний план навчальної дисципліни
ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЖД

назва дисципліни

207– «Водні біоресурси та аквакультура» Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр.
 Дисципліна за навчальним планом – нормативна. Курс 2

Види занять та форма контролю		Обсяг дисципліни за навчальним планом		У т.ч. по семестрам	
		кредит	годин	Денне навчання	Заочне навчання
Всього годин по плану		3,0	90	90	90
У т.ч. аудиторних		1,2	36	36	36
Самостійних		1,8	66	66	66
Із аудиторних: лекцій		0,6	12	12	12
Лабораторних		0,6	12	12	12
Практичних		-	-	-	-
Семінарських		-	-	-	-
Модуль (заліковий кредит)	ЗМ 1	1,0	30	30	
	ЗМ 2	2,0	60	60	
	ЗМ 3	3,0	90	90	
Контрольна робота		-	-	-	
Курсовий проект		-	-	-	
Залік		-	*	*	*
Екзамен (підсумковий)		-	-	-	-

Відповідальний за курс: доц. Хруський С.С.
 Закріплені викладачі: доц. Эмель З.В.

Завідувач кафедри, професор О.М.Маменко.

ПЕРЕДМОВА

Охорона праці та безпека життєдіяльності – нормативна дисципліна, яка вивчається з метою формування у майбутніх фахівців з вищою освітою необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь із правових та організаційних питань охорони праці та безпеки життєдіяльності, основ фізіології, гігієни праці, виробничої санітарії, безпеки процесів праці та пожежної безпеки, а також активної позиції щодо практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників щодо результатів виробничої діяльності.

Курс «Охорона праці та безпека життєдіяльності» як комплексна дисципліна базується на теоретичних положеннях природничих (фізика, хімія, математика, медицина, ветеринарія) та суспільних (економіка, соціологія, психологія, право) наук. Важливе місце в структурі охорони праці займають зв'язки з ергономікою, фізіологією, психологією праці, технічною естетикою та ін.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати: нормативно-правові документи з охорони праці та безпеки життєдіяльності; організацію охорони праці та безпеки життєдіяльності; небезпечні і шкідливі виробничі фактори, їх вплив на організм людини, методи і засоби захисту від них; вимоги безпеки при роботі з тваринами;

уміти: давати правильну оцінку виробничим процесам; організовувати безпечний догляд тварин; давати оцінку і контролювати небезпечні і шкідливі виробничі чинники; володіти розслідуванням нещасних випадків на виробництві, виявляти причини травматизму та професійних захворювань, розробляти заходи щодо їх усунення; вміти надавати першу долікарську допомогу потерпілому.

- ідентифікувати потенційні небезпеки, тобто розпізнавати їх вид, визначати просторові та часові координати, величину та ймовірність їх прояву;
- визначати небезпечні, шкідливі та вражаючі фактори, що породжуються джерелами небезпек;
- прогнозувати можливість і наслідки впливу небезпечних та шкідливих факторів на організм людини в процесі трудової діяльності;
- розробляти заходи та застосовувати засоби захисту від небезпечних дій;
- планувати заходи щодо створення здорових і безпечних умов праці у мисливських господарствах;
- використовувати у своїй практичній діяльності громадсько-політичні, соціально-економічні, правові, технічні, природоохоронні, медико-профілактичні та освітньо-виховні заходи спрямовані на забезпечення здорових і безпечних умов праці людини.

Програма вивчення дисципліни реалізується через проведення лекцій, лабораторних занять та самостійної роботи студентів. Навчальним планом на вивчення дисципліни відводиться 90 години, в тому числі 18 лекційних і 18 годин лабораторних та 54 годин самостійних занять. Формою заключної атестації студента є залік.

СТРУКТУРА ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва модулів дисципліни	Шифри умінь змістовних модулів
Модуль 1. Правові основи охорони праці та безпеки життєдіяльності. Класифікація небезпечних чинників. Вивчає основні поняття та визначення охорони праці та безпеки життєдіяльності. Основні законодавчі документи з охорони праці та безпеки життєдіяльності. Класифікацію джерел небезпеки та надзвичайних ситуацій, небезпечних та шкідливих факторів. Методи оцінки небезпек, оцінки ризику небезпеки. Параметри мікроклімату на виробництві. Основні документи з питань проведення навчання безпечним методам роботи, та інструктування працюючих. "Положення про порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві". Психологію безпеки праці.	ЗК7, ЗК8, ЗК10, ЗК11 ФК1, ФК5, ФК11, ФК14 ПРН2, ПРН3, ПРН4, ПРН6, ПРН7, ПРН8, ПРН16, ПРН17, ПРН18
Модуль 2. Принципи, методи та засоби забезпечення безпеки життєдіяльності населення у повсякденних умовах та надзвичайних ситуаціях Небезпеки і НС медико-біологічного характеру, хімічні отруйні речовини, їх негативний вплив і захист населення. Характеристика деяких видів шкідливих речовин, СДОР, дія шкідливих речовин на організм, захист від них. Попередження захворювання робітників тваринництва антропоозоонозами (сибірська виразка, бруцельоз, туберкульоз).	ЗК7, ЗК8, ЗК10, ЗК11 ФК1, ФК5, ФК11, ФК14 ПРН2, ПРН3, ПРН4, ПРН6, ПРН7, ПРН8, ПРН16, ПРН17, ПРН18
Модуль 3. Техніка безпеки у мисливських господарствах. Правила і техніка безпеки під час роботи з тваринами. Профілактика антропоозоозів у працівників мисливських господарств. Заходи безпеки при використанні отрутохімікатів. Вимоги безпеки при проведенні дезінфекції, застосуванні отруєних приманок при боротьбі з гризунами. Основні правилами техніки безпеки при поводженні із мисливською зброєю, при організації і проведенні облавного полювання, при спорядженні патронів та їх розрядженні. Вимоги безпеки при транспортуванні мисливської рушниці та боєприпасів. Основні вимоги електробезпеки, правила надання долікарської допомоги при ураженнях електричним струмом. Основні заходи пожежної профілактики. Перша долікарська допомога в результаті нещасних випадків на виробництві.	ЗК7, ЗК8, ЗК10, ЗК11 ФК1, ФК5, ФК11, ФК14 ПРН2, ПРН3, ПРН4, ПРН6, ПРН7, ПРН8, ПРН16, ПРН17, ПРН18

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАНЯТТЯ (ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС)

№п/п	Тема та план лекції	Кількість годин	Рекомендована література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1			
1	Предмет «Охорона праці та безпека життєдіяльності». Мета та задачі курсу. Проблеми охорони праці, безпека життєдіяльності і навколишнє середовище проживання. 1. Поняття, зміст і соціально-економічне значення охорони праці та безпеки життєдіяльності. 2. Зв'язок охорони праці та безпеки життєдіяльності з іншими дисциплінами. 3. Проблеми охорони праці, забезпечення життєдіяльності населення в сучасних умовах. 4. Безпека праці – як комплекс взаємозв'язків у системі «Людина – життєве середовище». 5. Параметри мікроклімату на виробництві.	2	2, 9, 13, 15
2	Правові та організаційні основи безпеки праці. Закон України "Про охорону праці". Система нормативно-правових актів з охорони праці та безпеки життєдіяльності. 1. Основні законодавчі документи з охорони праці та безпеки життєдіяльності. 2. Гарантії прав. Режим робочого часу і відпочинку, охорона праці жінок, підлітків та осіб зі зниженою працездатністю. 3. Забезпечення спецодягом і засобами індивідуального захисту робітників. 4. Відповідальність посадових осіб за порушення законів з охорони праці та безпеки життєдіяльності. Відшкодування збитків у разі нещасних випадків і професійних захворювань. 5. Відповідальність та покарання з організації масових безчинств та інших протиправних дій робітників.	2	4, 5, 9, 13, 26, 27, 30, 47
3	Радіоактивне забруднення агробіогеоценозів і його вплив на якість життєдіяльності та працездатності. 1. Поняття радіоактивного забруднення. Джерела радіоактивного забруднення. 2. Зони радіоактивного забруднення на території України в результаті аварії на РОО та при вибуху ядерного заряду і їх характеристика. 3. Найбільш небезпечні для життєдіяльності і сільськогосподарського виробництва радіонукліди, шляхи їх міграції в	2	2, 4, 12, 13, 17, 18, 32, 34, 35

	агробіогеоценозі. 4. Сучасне радіоактивне навантаження та його наслідки (професійні захворювання) на працівників мисливських господарств. 5. Сучасні методи індивідуального захисту від радіоактивного забруднення, норми радіоактивного навантаження.		
4.	Характеристика виробничих та побутових факторів та їх вплив на безпеку життєдіяльності людини, тварини, рослини. 1. Шумове забруднення довкілля, характер його негативного впливу на людину, вплив шуму на організм людини (шумова патологія) і захист. 2. Виробнича та побутова вібрація, її вплив на людину, тварину, рослину. 3. Електромагнітне забруднення навколишнього середовища і його вплив на процеси життєдіяльності. 4. Основні поняття електромагнітного поля (ЕМП), характеристика, джерела випромінювань. Вплив електромагнітних полів та випромінювань на біологічні об'єкти. Нормування електромагнітних полів і випромінювань	2	1, 2, 3, 9, 10, 11, 13, 17, 18, 20, 32, 33
Змістовий модуль 2			
5.	Гігієна праці та техніка безпеки при роботі з сильнодіючими отрутохімікатами та деззасобами. 1. Заходи безпеки при використанні отрутохімікатів. 2. Загальні поняття про сильнодіючі отрутохімікати. Їх класифікації. Зони можливого хімічного зараження, вогнище хімічного ураження. 3. Порогові норми отрутохімікатів по відношенню до людини, тварини. 4. Техніка безпеки при використанні отрутохімікатів. 5. Вимоги безпеки при проведенні дезінфекції, застосуванні отруєних приманок при боротьбі з гризунами. 6. Техніка безпеки при отриманні та пересилці патматеріалу у ветеринарну лабораторію.	4	1, 6, 15, 19, 42, 45
6.	Надзвичайні ситуації медико-біологічного походження. Попередження захворювань працівників мисливських господарств на зоонози. 1. Характеристика надзвичайних ситуацій медико-біологічного характеру. 2. Загальні положення про зоонози	4	6, 10, 11, 13, 15, 32, 37, 38

	3. Охорона праці від зараження на зоонози. 4. Заходи безпеки з охорони здоров'я людей при обслуговуванні заразнохворих тварин.		
7.	Основи електробезпеки. 1. Дія електричного току на організм людини. 2. Технічні способи електробезпеки. 3. Надання долікарської допомоги при ураженні електричним током.	2	1, 3, 9, 10, 11, 12, 15, 19, 20, 45, Т-32

ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ

№	Тема	Перелік завдань для виконання студентами	Кількість годин	Методичне і технічне забезпечення
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1				
1	Небезпека життєдіяльності людини та породження ними негативні наслідки	1.Поняття небезпек, джерела небезпек та їх класифікація. 2. Вражаючі та шкідливі фактори, небезпечна ситуація 3.Взаємозв'язок між джерелом небезпек, небезпечною ситуацією та небезпечним фактором.	1	2,13
2	Організація навчання безпечним методам праці та проведення інструктажів з охорони праці.	1.Основні документи, відповідно яких проводять навчання безпечним методам роботи. 2.Навчання безпечним методам праці при підготовці нових робітників. 3.Опанувати типові програми вступного і первинного інструктажів на робочому місці. 4.Засвоїти порядок проведення інструктажів. 5.Опанувати оформленням журналів, в яких реєструється проведення інструктажів.	1	1, 6, 8, 12, 26, 27, 30, 45 Полілюкс таблиці
3	Класифікація небезпечних виробничих факторів. Показники травматизму і професійних захворювань у мисливських господарствах.	1. Класифікація небезпечних, шкідливих виробничих факторів і умов праці. 2. Особливості умов праці у мисливських господарствах. 3. Показники травматизму. Причини травмування та профілактика виробничого травматизму і професійних захворювань у мисливських господарствах. 4. Наслідки травматизму і професійних захворювань. 5. Методи аналізу виробничого травматизму і профзахворювань: статистичний, монографічний, топографічний, економічний та метод експертних оцінок. 6. Заходи щодо попередження та усунення причин виробничого травматизму і професійних захворювань. 7. Принципи нормування небезпечних факторів виробничого, побутового та інших середовищ.	1	3, 6, 10, 12, 19, 20, 30, 42, T-1
4	Розслідування та облік нещасних	1.Вивчити положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах, в	1	1, 6, 8, 12, 26, 27, 30, 45 Полілюкс

	випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах, в установах і організаціях	установах і організаціях. 2. Опанувати розслідування нещасних випадків у складі комісії з розслідування звичайних нещасних випадків. 3. Опанувати спеціальним розслідуванням нещасних випадків і в разі аварій на підприємствах.		таблиці
5	Іонізуючі випромінювання, дія ІВ на біологічні об'єкти, радіаційна безпека на підприємстві.	1. Основні поняття і визначення: радіоактивність, іонізуючі випромінювання (види та характеристики). 2. Характеристика найбільш небезпечних для життєдіяльності радіонуклідів 3.Одиниці вимірювання радіоактивних випромінювань. 4.Норми радіаційної безпеки на підприємстві. 4. Прилади дозиметричного контролю 5. Протирадіаційний захист населення.	1	2, 4, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 32, 34, 35 Прилад СРП-68-01, таблиці Полілюкс, Т-6
6	Правила організації робочого місця.	1. Загальні принципи організації робочого місця, ергономічні вимоги. 2. Правила техніки безпеки при роботі на комп'ютері. 3 Атестація та раціоналізація робочих місць.	1	3,9,10
Змістовий модуль 2				
7	Класифікація суб'єктів господарювання за хімічною небезпекою	1.Хімічно-небезпечні об'єкти та їх класифікація. 2.Типологія аварій на ХНО, зона і осередок хімічного ураження 3.Характеристика і вплив найпоширеніших СДОР та захист від них	1	17,18,20
8.	Здійснення санітарно-протиепідемічних заходів і знезараження	1.Антропозоозні захворювання та їх профілактика 2.Засоби і способи проведення дезактивації, дегазації та дезінфекції території, транспорту, будівель, продовольства, води. 3.Санітарна обробка людей.	1	17,18,20
9.	Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій	1. Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій. 2. Організація життєзабезпечення населення в надзвичайних ситуаціях. 3. Організація та проведення медичних заходів у надзвичайних ситуаціях.	1	35, 38
10	Засоби захисту населення від наслідків надзвичайних ситуацій	1.Укриття населення в захисних спорудах 2.Засоби індивідуального захисту 3. Організація і проведення евакуації населення з небезпечних районів	1	35,36,37
11	Основи пожежної безпеки	1. Основні вимоги пожежної безпеки. Найбільш поширені речовини вогнегасіння.	2	10,11, Т-33, 59,61

		2. Техніка безпеки при гасінні пожеж та евакуації тварин з приміщення. 3. Правила пожежної безпеки на охоті, бівуаку, лісі 4. Надання долікарської допомоги при опіках різних ступенях.		
12.	Основні правила техніки безпеки під час полювання.	1. Ознайомитися з загальними вимогами. 2. Основні правила техніки безпеки при організації і проведенні облавного полювання. 3. Заходи безпеки при зустрічі з дикими тваринами 4. Заходи безпеки при полюванні з собаками, при полюванні на диких копитних тварин, хутрових звірів, пернатих птахів.	2	9,10, 13, 36
13.	Правила техніки безпеки при поводженні із мисливською зброєю.	1. Ознайомитись з основними правилами техніки безпеки при поводженні із мисливською зброєю. 2. Техніка безпеки при спорядженні патронів та їх розрядженні. 3. Основні правила транспортування мисливської рушниці та боєприпасів.	2	7,8,12
14.	Перша долікарська допомога потерпілому на виробництві.	1. Перша медична допомога при травмах. 2. Перша медична допомога при раптовому погіршенні здоров'я. 3. Перша медична допомога при укусах тварин та комах. 4. Перша медична при отруєннях, обмороженнях, та опіках. 5. Перша медична допомога при кровотечах. 6. Перша допомога при переломах (накладання шинної пов'язки). 7. Способи штучного дихання, масаж серця.	2	3, 12, 13, 34, 38

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота – це самостійне опанування студентом окремих знань, умінь, практичних навиків дисципліни в межах навчальної програми. Самостійна робота реалізується в послідовності: завдання, методика виконання, рекомендована література, консультації, звітність. Студент, для виконання самостійної роботи має отримати на кафедрі програму її виконання. Самостійна робота – це логічне продовження вивчення питань, які зазначені попередньо в тематиці лекцій та лабораторно-практичних занять.

Розділ дисципліни	Контрольні питання та завдання для самостійного вивчення	Кількість годин	Форма звітності та контролю
Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях	Вимоги безпеки до лабораторних приміщень та обладнання для наукових досліджень. Організація наукових досліджень та основні наукові проблеми в галузі охорони праці. Наукова база охорони праці. Аналіз професійного та виробничого ризиків. Прогнозування, профілактика травматизму та професійної захворюваності. Використання статистичної звітності і актів розслідування нещасних випадків і професійних захворювань в аналітичній роботі.	10	Доповіді на кафедрі і написання реферату
Охорона праці та безпека життєдіяльності людини.	Людина як об'єкт середовища, потреби людини на рівні забезпечення життєдіяльності матеріально-енергетичні потреби; економічні і соціальні потреби; просторовий комфорт і потреби в діяльності.	10	Написання реферату та доповідь на конференції кафедри
Небезпеки життєдіяльності у виробничій сфері.	Анатомо-фізіологічні наслідки впливу на людину негативних факторів життєдіяльності: наркотики і наркоманія; алкоголь і алкоголізм; нікотиноманія; психічна травма (конфлікт).	10	Доповіді на конференції кафедри
Принципи, методи та засоби забезпечення умов праці на виробництві.	Психологічні особливості людини з точки зору безпеки життєдіяльності: пам'ять, характер, увага, воля і т.д. Характеристика основних аналізаторів БЖД: зоровий аналізатор, слуховий аналізатор, шкірний аналізатор, нюховий.	10	Написання реферату та доповідь на конференції кафедри
Психопатологічні наслідки надзвичайної ситуації.	Наявність нервово-психологічної напруги, пояснити об'єктивні параметри ситуації невизначеності та неструктурованості умов, засобів та цілей.	10	Написання реферату та доповідь на конференції кафедри
Нормативно-правові акти, які регламентують питання, пов'язані з нещасними випадками.	Розглянути основні документи регламентуючі наступне: правові питання розслідування, обліку, профілактики травматизму, страхування, відшкодування шкоди та ін.	4	Написання реферату та доповідь на конференції кафедри
Всього, год.			54

**ПЕРЕЛІК МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ
ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ(М).**

Шифр	Назва методичної розробки
М-1	Типове положення про навчання, інструктаж і перевірку знань з питань охорони праці. ДСТУ 2156-93 «ССБТ. Безпечність промислових підприємств. Терміни і визначення.
М-2	Положення про порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.
М-3	ДСТУ 2156-93 «ССБТ. Безпечність промислових підприємств. Терміни і визначення. Гогіташвілі Г.Г., Лапін В.М. Основи охорони праці: Навч. посіб.- 4-те вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2008. – 302с.
М-4	Мусатов С.А., Хруцький С.С. Іонізуючі випромінювання та радіаційна безпека. ХДЗВА, 2011 Мусатов С.А., Хруцький С.С. Вредные и химические отравляющие вещества и их негативное воздействие на жизнедеятельность населения и работу АПК. ХДЗВА, 2006-24с.
М-5	Маменко О.М., Ємець З.В. Основи охорони праці (учбовий посібник), Харків, ХДЗВА, 2010, - 237с. Ламіновані таблиці :Матриця оцінки ризику. Категорії серйозності небезпек і рівні ймовірності небезпек. Ламіновані таблиці: Графічні варіанти взаємного розташування небезпечної зони і зони перебування людини.
М-6	Маменко А.М., Ємець З.В. Охрана труда в животноводстве (учебное пособие), Харків, ХДЗВА, 2010, - 167 с.
М-7	Збірник примірних інструкцій з охорони праці для працівників під час виконання робіт у тваринництві. К., 2000
М-8	Маменко О.М., Мусатов С.А. Безпека життєдіяльності, ХДЗВА, 2004-245с.

**ПЕРЕЛІК ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ
ЛАБОРАТОРНИХ(ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ (ТЗ).**

Шифр	Назва технічних засобів навчання (прилади, інструменти, реактиви)
ТЗ-1	Діапроектор «Полілюкс», екран
ТЗ-2	Фільтруючі протигази: ГП-5, ГП-5М, ПДФ.
ТЗ-3	Респіратори типу Р-2,РПГ.
ТЗ-4	Найпростіші засоби захисту органів дихання: ВМП, ПТМ.
ТЗ-5	Медичні засоби індивідуального захисту: АИ-2, ППМ, ППП-8
ТЗ-6	Засоби захисту шкіри: захісний костюм Л-1, ОЗК, ФЗО.
ТЗ-7	Прилади дозиметричного контролю: СРП-68-01, ДП-5.
ТЗ-8	Прилади хімічного контролю: ПХР МВ, ВПХР.
ТЗ-9	Ламіновані таблиці: матриця оцінки ризику і др.
ТЗ-1	Прилади контролю параметрів мікроклімату (термометр, психрометр, універсальний газоаналізатор, монометр).
ТЗ-2	Засоби фіксації сільськогосподарських тварин (приборкуюче кільце, носогубні кліщі, носогубні закрутки тощо).
ТЗ-3	Засоби індивідуального захисту: протигази, респіратори, ВМП, гумові рукавички, чоботи, фартухи, накидки, комбінезони, медичні аптечки тощо
ТЗ-4	Макет площадки проведення ветеринарної обробки тварин

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

№ п/п	Вид контролю знань	Форма контролю	Час проведення
1.	Вхідний контроль знань	Усний експрес контроль	На початку занять (перше лабораторне заняття)
2.	Поточний контроль	Тестовий контроль	Під час лабораторних занять
3.	Змістовні модулі ЗМ1; ЗМ2;	Тестовий контроль	Після вивчення змістовних модулів (поза аудиторний час)
5.	Курсова робота	Захист курсової роботи	В кінці семестру перед заліком
6.	Підсумковий контроль (модульний контроль, залік)	Тестовий	В кінці семестру

**СПИСОК ТАБЛИЧНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ
ЛАБОРАТОРНИХ (ПРАКТИЧНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ (Т)**

№	Назва таблиці
1	2
1	Джерела небезпеки та вражаючі фактори.
2	Графічні варіанти взаємного розташування небезпечної зони і зони перебування людини.
3	Матриця оцінки ризику.
4	Категорії серйозності небезпек і рівні ймовірності небезпек
5	Критерії визначення рівня надзвичайної ситуації.
6	Зони радіоактивного забруднення місцевості сліда радіоактивної хмари.
7	Характеристика зон р/а забруднення за щільністю забруднення радіонуклідами.
8	Одиниці вимірювання радіоактивного забруднення.
9	Радіаційні характеристики зон забруднення місцевості при аваріях на АЕС.
10	Коефіцієнти перерахунку рівнів радіації на різний час після вибуху.
11	Середні значення коефіцієнтів ослаблення доз радіації –Косл.
12	Типові режими радіаційного захисту населення.
13	Шар половинного ослаблення радіації різних матеріалів.
14	Режими утримання тварин у зонах радіоактивного забруднення.
15	Класифікація сховищ і протирадіаційних укриттів за захисними властивостями.
16	Припустимі рівні концентрації радіоактивності в харчових продуктах.
17	Схема зони хімічного зараження і осередку хімічного ураження
18	Графік для оцінки ступеня вертикальної стійкості повітря за даними прогнозу.
19	Орієнтовний час підходу зараженого повітря (хмари) до об'єкта.
20	Можливі втрати людей від СДЯР в осередку ураження
21	Критерії класифікації об'єктів за хімічною небезпекою.
22	Характеристики СДЯР і допоміжні коефіцієнти для визначення глибини зони.
23	Основні заходи і засоби захисту населення.
24	Захисні властивості будівель і споруд від гамма-випромінювання.
25	Схема площадки проведення ветеринарної обробки тварин
26	Визначення необхідного розміру лицевої частини протигазів ГП-5, ГП-5М.
27	Розчини, які використовуються для спеціальної обробки.
28	Характеристика деяких збудників інфекційних захворювань
29	Організаційна структура цивільної оборони об'єкта АПК.
30	Деление зданий и сооружений по огнестойкости
31	Основные мероприятия, обеспечивающие безопасную работу на электрических установках
32	Противопожарные разрыв между открытыми складами и постройками
33	Напряжение: прикосновения, шага
34	Допустимая пропускная способность выходов из помещения для животных
35	Схема основных причин производственного травматизма в сельском хозяйстве
36	Показатели травматизма (коэффициенты травматизма)
37	Кoeffициенты запаса прочности троса при подъеме различных грузов
38	Степень переносимости человеком тепловой радиации
39	Оптимальные нормы температуры, относительной влажности и скорости движения воздуха в рабочей зоне производственных помещений
40	Нормы температуры, влажности и скорости движения воздуха в рабочей зоне, производственных помещений на рабочих местах

41	Противопожарные требования к устройству и эксплуатации обогревателей в свинарниках
42	Противопожарные мероприятия в местах хранения зерна
43	Предельно допустимые концентрации (ПДК) вредных веществ в воздухе рабочей зоны в зависимости от степени опасности
44	Допустимая пропускная способность 1 м суммарной ширины выхода из помещений для разных животных
45	Организация охраны труда в сельском хозяйстве
46	Анализ производственного травматизма (способы изучения)
47	Примерное распределение травматизма в сельском хозяйстве по видам работ
48	Схема оперативного контроля за состоянием охраны труда и техники безопасности
49	Основные мероприятия по технике безопасности при проведении дезинфекции
50	Основные правила техники безопасности при проведении ветеринарно-санитарных мероприятий
51	Пожарная безопасность
52	Навозоуборочная установка и транспортеры
53	Кормоприготовительные машины
54	Пути передачи возбудителя инфекции
55	Оборудование для водоснабжения
56	Требования к территории и помещениям
57	Спецодежда и защитные средства
58	Территория фермы и животноводческие помещения
59	Химический пенный огнетушитель ОХП-10. Воздушно-пенный огнетушитель ОВП-5. Схема углекислотного огнетушителя
60	Нормы регулирования предохранительных клапанов паровых и водогрейных котлов
61	Противопожарные разрывы между нефтескладами и постройками

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Бакшеев П.Д., Богдановський О.В., Івахно В.К. Справочник по охране труда и технике безопасности в животноводстве., К.: Урожай, 1985.
2. Желібо Є.П., Заверуха Н.М. Безпека життєдіяльності. Львів «Новий Світ», 2002-327с.
3. Зайцев В.П., Свердлов М.С. Охрана труда в животноводстве. М.: ВО Агропромиздат, 1989
4. Закон України «Про правові засади цивільного захисту». -2004р.
5. Збірник примірних інструкцій з охорони праці для працівників під час виконання робіт у тваринництві. К., 2000
6. Кучеренко С. Охотоведческая работа в промхозах. – «Охота и охотничье хозяйство», 1971 № 3. С. 12-13.
7. Ким М.А. Методические указания по организации комплексных лесоохотничьих хозяйств. – Л.: 1970, 40с.
8. Кун А.Э. Техника безопасности на охоте. – М.: 1957. – 80с.
9. Маменко А.М., Емец З.В. Основы охраны труда (учебное пособие), Харків, ХДЗВА, 2010, - с. 178.
10. Маменко А.М., Емец З.В. Охрана труда в животноводстве (учебное пособие), Харків, ХДЗВА, 2010, - с.168.
11. Маменко А.М., Корсун Б.А., Тертишний А.А. Основы охраны труда (учебное пособие), Харьков, ХДЗВА, 2005, - 244с.
12. Маменко А.М., Мусатов С.А. Животноводство в техногенных и радиоактивных условиях. ХДЗВА, 2005-121с.
13. Маменко О.А., Мусатов С.А. Безпека життєдіяльності.-ХДЗВА,2005-121с.
14. Маменко О.М., Ємець З.В., Тертишний А.А. Методичне удосконалення навчального процесу з охорони праці для технологічного факультету, факультету менеджменту, та факультету ветеринарної медицини ХДЗВА / // Науково-методичний вісник / Методичне удосконалення навчального процесу ХДЗВА. – Х. - 2010. – Вип. 3.
15. Маменко О.М., Ємець З.В., Тертишний А.А. Основы охраны труда (учбовий посібник), Харків, ХДЗВА, 2010, - с. 178.
16. Положення про порядок поводження із зброєю, видачі ліцензії та добування мисливських тварин та проведення полювання. Затверджено 27.12.2000, № 153.
17. Русак О.Н. Безопасность жизнедеятельности. «Питер», 2001-447с.
18. Скобло Ю.С., Тіщенко Л.М. Безпека життєдіяльності.-Вінниця: «Нова книга, 2000-326
19. Типовые инструкции по охране труда при выполнении работ в животноводстве. М.: 1989.

ДОДАТКОВА

20. Белов С.В. Безопасность жизнедеятельности. Москва. «Высшая школа», 2003-357с.
21. Гайченко В.А., Коваль Г.М., Буравльов Є.П. Основы безопасности жизнедеятельности людини. Київ. Міжрегіональна академія управління персоналом. 2006-435с.
22. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основы охраны труда., К.: Урожай, 2004, -408с.
23. Гогіташвілі Г.Г., Лапін В.М. Основы охраны труда: Навч. посіб.- 4-те вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2008. – 302с.
24. ДСТУ 2156-93 «ССБТ. Безпечність промислових підприємств. Терміни і визначення.
25. ДСТУ 2272-93 «ССБТ. Пожежна безпека. Терміни і визначення.

26. Емельянов В.М., Коханов В.Н., Некрасов П.А. Защита населения и территорий в чрезвычайных ситуациях. Москва: МГУ, 2003-473с.
27. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24 лютого 1994 року.
28. Закон України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру».-2000р.
29. Закон України «Про охорону праці» від 21 листопада 2002 року
30. Законодавство України про охорону праці (у чотирьох томах) Київ., 1995.
31. Збірник примірних інструкцій з охорони праці для працівників під час виконання робіт у тваринництві. К., 2000
32. Канарев Ф.М. Охрана труда. М.: ВО Агропромиздат, 1988
33. Кодекс законів про охорону праці.
34. Маменко О.М., Мусатов С.А., Тертишний А.А., Ємець З.В., Гончарова Л.В. Підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки студентів з питань безпечного користування джерелами високо – і – низькочастотних імпульсів // Науково-методичний вісник / Методичне удосконалення навчального процесу ХДЗВА. – Х. - 2009. – Вип. 2 (т. 2).- С. 295 – 299.
35. Микрюков В.Ю. Безопасность жизнедеятельности. Ростов-на-Дону.:Феникс.2006-559с.
36. Михайлов Л.А. и др. Безопасность жизнедеятельности. «Питер», 2005-302с.
37. Михайлюк В.О., Халмуратов Б.Д. Цивільна безпека. Київ. «Центр учбової літератури», 2008-157с.
38. Муравей Л.А. Безопасность жизнедеятельности. Москва. «Юнити,» 2003-428.
39. Правила охорони праці в лабораторіях ветеринарної медицини. К., 2000
40. Солуянов П.В., Гряник Г.Н., Большов М.М. Охрана труда. М.:Колос, 1977.
41. Феоктистова О.Г., Экзерцева Е.В. Безопасность жизнедеятельности медико-биологические основы. Ростов-на-Дону.:Феникс,2006-311с.

Интернет-ресурси

42. <http://www.dnopr.kiev.ua> -Офіційний сайт Держгірпромнагляду.
43. <http://www.mon.gov.ua> -Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
44. <http://www.mns.gov.ua> -Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
45. <http://www.social.org.ua> -Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
46. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
47. <http://www.iacis.ru> Официальный сайт Межпарламентской Ассамблеи государств–участников Содружества Независимых Государств (МПА СНГ).
48. <http://base.safework.ru/iloenc> -Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.
49. <http://base.safework.ru/safework> -Библиотека безопасного труда МОТ.
50. <http://www.nau.ua> -Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
51. <http://www.budinfo.com.ua> -Портал «Украина строительная: строительные компании Украины, строительные стандарты: ДБН ГОСТ ДСТУ».

